

Ioan Neacșu

PROFESORUL
DE SUCCES

Metode și tehnici de învățare eficientă

Fundamente și practici de succes

POLIROM

Cuprins

Argument	9
----------------	---

Capitolul I

Învățarea umană

I.1. Concept și semnificații	13
I.1.1. Structuri de conținut ale învățării	17
I.1.2. Competența „a învăța să înveți” – categorie emergentă și identitară în Uniunea Europeană	18
I.2. Principii și legități ale învățării	20
I.2.1. Legea conștienței	21
I.2.2. Legea motivației	22
I.2.3. Legea conexiunii inverse	22
I.2.4. Legea repetiției inteligente	22
I.2.5. Legea transferului	23
I.3. Mecanisme neurodinamice	24
I.3.1. Psiho-logica asimetriilor funcționale ale creierului uman care învață. Valori pentru educație	28
I.3.2. Procese și mecanisme explicative în neurofiziologia creierului uman	30
I.3.3. Funcțiile asimetrice și conexiunile dintre emisferele cerebrale – tablou sinoptic	32
I.3.4. Abordări focalizate ale funcționalității fiecărei emisfere cerebrale în planurile personalității și educației	38
I.3.5. Abordări ipotetice cu teme investigativ-experimental	40
I.4. Structură și procesualitate	44
I.5. Principii și legități derivate din teorii și modele procesuale ale învățării	50
Referințe bibliografice	53

Capitolul II

Principii și metode de optimizare a condițiilor învățării

II.1. Model operațional de analiză a condițiilor necesare asimilării cunoștințelor și formării abilităților	57
II.1.1. Cum trebuie analizate condițiile învățării?	58
II.2. Principii explicative pentru relația condiții – progrese	62
II.2.1. Principiul normalității și compensării somato-fiziologice	62
II.2.2. Principiul potențializării capacității de învățare	63
II.2.3. Principiul solicitării echilibrate a componentelor aptitudinii școlare	66
II.3. Stimularea proceselor psihice de mobilizare-pregătire pentru învățare	68
II.3.1. Conceptul integrator „stare de pregătire pentru învățare”	68

II.3.2.	Atenția. Controlul și autocontrolul, focalizare și antrenare	70
II.3.3.	Motivația învățării. Stimulare, dirijare, autodirijare.....	74
II.4.	Principii, metode și tehnici de memorare eficientă în procesul instruirii	82
II.4.1.	Valori și semnificații generale	82
II.4.2.	Simetria și asimetria raporturilor dintre subiectul învățării și conținutul învățării.....	84
II.4.3.	Timpul - variabilă corelativă în orizontul învățării.....	89
II.4.4.	Unitate și diversitate în relația subiect-metodă de învățare	90
II.4.5.	Regimul și natura repetițiilor, între legitate și experiența personală	91
II.4.6.	Statutul relației subiect - regăsirea și integrarea celor învățate.....	96
II.4.7.	Ghid destinat memorării eficiente.....	97
II.5.	Principii și metode de activare a modelului operațional-formativ al gândirii	100
II.5.1.	Unitatea dintre logic, psihologic și pedagogic	100
II.5.2.	Elemente de metodologia formării gândirii reflexiv-productive	103
II.6.	Incidența factorilor psihosociali asupra învățării școlare. Criterii de analiză, control și dirijare.....	106
II.6.1.	Grupul și colectivul școlar - factori stimulatori și frenatori	106
II.6.2.	Relații educaționale profesor-elevi	108
II.6.3.	Climatul psihosocial al clasei	109
II.6.4.	Organizațiile de copii și tineret	110
II.6.5.	Mediul și climatul familial	110
II.7.	Ergonomia, biopsihoritmologia și igiena învățării.....	112
II.7.1.	Spațiul ergonomic și ecologic.....	112
II.7.2.	Biopsihoritmologia și creșterea randamentului învățării	114
II.7.3.	Elemente de planificare, normare și organizare a timpului	119
II.7.4.	Convergența soluțiilor alternative de refacere a potențialului psihofizic	121
	Referințe bibliografice.....	122

Capitolul III

Strategii. Metode și tehnici de învățare

III.1.	Concepte integratoare și semnificații majore.....	125
III.1.1.	Indicatori și valori adăugate	127
III.2.	Repertoriu de strategii, metode și tehnici de învățare/studiu	130
III.2.1.	Strategia lecturii active contextuale (SLAC).....	130
III.2.2.	Metoda lecturii performante (MLP)	131
III.2.3.	Tehnica lecturii prin modelul RICAR.....	132
III.2.4.	Tehnica lecturii bazate pe exerciții SPIR.....	132
III.2.5.	Tehnica lecturii bazate pe modelul PQRST	132
III.2.6.	Tehnica lecturii sintetice bazate pe modelul SQ3R	133
III.2.7.	Tehnica lecturii analitice bazate pe modelul APASE.....	133
III.2.8.	Tehnica lecturii focalizate bazate pe modelul MURDER	133
III.2.9.	Învățarea anticipativ-mentală și operațională prin metoda ARMS	134
III.2.10.	Învățarea personalizată prin strategia ERRQ	135
III.2.11.	Învățarea predictiv-evaluativă prin strategia PORPE	135
III.2.12.	Metoda învățării epistemologic-reflective prin comentariul de text (MIERCT)	136
III.2.13.	Tehnica lecturii cu redactare de text (LRT).....	136
III.2.14.	Metoda învățării prin analiza de conținut (MIAC)	137
III.2.15.	Metoda învățării cu ajutorul hărții mentale (MIHM).....	139
III.2.16.	Metoda cognitiv-afirmativă de învățare (MCAI)	141
III.2.17.	Metoda învățării prin observare științifică (MIOȘ)	142
III.2.18.	Metoda învățării prin experiment (MIE)	142

III.2.19. Metoda învățării prin interogație cognitiv-operatională (MIICO).....	144
III.2.20. Metoda învățării prin demonstrație (MID).....	148
III.2.21. Tehnica învățării prin operații de definire (TIOD).....	149
III.2.22. Strategia învățării bazate pe gândire critică (SIGC).....	151
III.2.23. Strategii metacognitive de învățare (SMCI).....	159
III.2.24. Metoda învățării asistate metacognitiv, cu monitorizarea eficacității înțelegerii (MIAMC-MEI).....	160
III.2.25. Metoda învățării prin tehnici mnemotehnice (MITM).....	162
III.2.26. Strategia învățării prin rezolvarea de probleme (SIRP).....	165
III.2.27. Metoda învățării bazate pe analiza de sarcini (MIAS).....	166
III.2.28. Metoda învățării prin simulare (MISim).....	168
III.2.29. Metoda învățării active în grup (MIAG).....	170
Referințe bibliografice.....	173

Capitolul IV

Managementul și metodologia activității științifice și intelectuale independente

IV.1. Pedagogia muncii intelectuale. Linii de convergență.....	177
IV.1.1. Definiție și prezentare a experiențelor domeniului.....	177
IV.1.2. Pentru o taxonomie-cadru a competenței informațional-metodologice.....	179
IV.2. Metodologia infodocumentării, prelucrării, organizării și stocării informațiilor științifice.....	186
IV.2.1. Documentarea informativ-cognitivă și transmiterea informațiilor.....	186
IV.2.2. Sistematizarea, clasificarea și regăsirea informațiilor.....	187
IV.2.3. Prelucrarea, condensarea și organizarea informațiilor.....	189
IV.3. Metodologia luării notițelor: modele, experiențe, repere.....	201
IV.3.1. Lectura și studiului intensiv eficient. Condiții și instanțe optimizatoare.....	203
IV.3.2. Strategia lecturii științifice.....	207
IV.3.3. Tehnici de lectură rapidă și eficientă.....	214
IV.4. Metodologii ale muncii intelectuale eficiente.....	217
IV.4.1. Elaborarea lucrărilor didactico-științifice.....	217
IV.4.2. Ghid minimal destinat publicării.....	220
IV.4.3. Consultarea, utilizarea și realizarea bibliografiei lucrărilor.....	223
IV.4.4. Organizarea și conducerea reuniunilor și dezbaterilor.....	233
Referințe bibliografice.....	236

Capitolul V

Învățarea prin comunicare. Strategii, metode și tehnici de comunicare eficientă

V.1. Fundamentele comunicării. Educația pentru comunicare.....	241
V.2. Comunicarea orală. Elemente de psihopedagogia oralității.....	243
V.2.1. Determinanți funcționali.....	243
V.2.2. Forme și structuri compoziționale orale.....	244
V.2.3. Condiții și particularități ale comunicării orale.....	246
V.2.4. Soluții normative pentru creșterea eficienței comunicării orale.....	250
V.3. Comunicarea scrisă.....	254
V.3.1. Text și competență comunicativă textuală.....	254
V.3.2. Principii acționale în formarea și dezvoltarea competenței de comunicare scrisă.....	256
V.4. Comunicarea vizuală.....	257
V.4.1. Învățare și informație vizuală.....	257
V.4.2. Vizualizarea - note comune și valențe creative ale limbajului. Context, valori, funcții.....	258